

L'HOME QUE SABIA ESCOLTAR

Joan Lluís Pinyol i Rull

Catedràtic jubilat, Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Vaig conèixer en Pep Ribera (gairebé ningú no li deia Josep ni, menys encara, José) al fons d'un fosc forat ple de llibres a una de les sales de l'antic local del CIDOB del carrer Llúria. No n'havia sentit a parlar abans d'ell (fet que mostra el meu poc coneixement de les figures realment importants del meu entorn, almenys professionalment parlant), i em va sorprendre molt gratament el fet que en Pep sabia escoltar a la gent, els feia cas i posseïa (potser donada la seva llarga etapa jesuítica) el do (moltes vegades erròniament atribuït exclusivament a les dones) de l'empatia. També sabia, com pocs, l'art de suggerir una idea i que després te la fessis teva i creguessis que se t'havia acudit a tu.

Vàrem estar plenament d'acord en què s'haurien de fer esforços coordinats entre totes les facultats on s'impartissin relacions i dret Internacional; i jo, en la meua ingenuïtat (era molt jove llavors), em pensava que seria una cosa, per evident, molt fàcil. En Pep, més prudent (i més vell) va opinar que, en l'interim, comencéssim a impartir classes d'un Màster de Relacions Internacionals, tot emparant-nos dins un programa oficial de la Universitat Autònoma de Barcelona, i deixéssim per a més endavant la possibilitat d'integrar totes les altres universitats en el projecte, cosa que semblava una idea molt engrescadora i gens complicada, però que els fets varen desmentir posteriorment, com és obvi.

Gràcies a aquests cursos, va començar una magnífica cooperació entre el CIDOB i la Universitat Autònoma que es va plasmar quan, ja en la primera promoció, varen sortir cap al meu Departament, com a professors de relacions internacionals, gent tan valuosa com la Nora Sainz o en Francesc Serra; i també es va fer el camí a la inversa, quan una llicenciada en Dret i màster en Dret Comunitari com l'Anna Ayuso es va integrar a la plantilla del CIDOB com a experta en Cooperació Internacional i Amèrica Llatina. Molts altres, amb aquest grau de Màster que va dissenyar en Pep –però sempre atenent

totes les peticions i suggeriments d'aquells que, portats pels nostres egos, defensàvem la NOSTRA assignatura i la importància que tenia en el conjunt-, ocupen llocs d'importància als ajuntaments catalans o a la Generalitat.

Mentre en Pep controlava les obres del magnífic edifici noble que avui allotja el CIDOB, un dia en què me les va ensenyar, hi havia una lluentor als seus ulls, una emoció que no he vist mai en cap amic o amiga que m'hagi mostrat el seu habitatge privat. El CIDOB era «els seus fills», la seva nissaga. Amb les seves mans obertes, anticipava com quedaria tot: la sala de reunions, els despatxos... Com va poder afalagar l'Ajuntament de Barcelona perquè prestés el palauet -i pagués les obres per reformar-lo- per un projecte que encara no estava consolidat com el d'en Ribera, em sembla fins i tot avui un prodigi de diplomàcia.

Mentrestant, en Ribera continuava dissenyant i portant a terme el seu projecte cada cop més ambiciós que incloïa crear una *Revista d'Affers Internacionals* i, en vista de l'èxit de la iniciativa, passar a elaborar l'*Anuari Internacional CIDOB*. Al mateix temps, el CIDOB cada vegada s'articulava més com un potent *think tank* que, amb unes possibilitats econòmiques molt minses, en Pep va saber administrar i incrementar (amb una inevitable dependència dels patrons -*qui paga mana*- però que ell va reduir al mínim). Era el seu objectiu i el va portar a terme sense que ningú, al principi (però després molts cercaren de fer-lo seu), s'adonés del valor molt rellevant del que havia creat i guiat amb prudència, però també amb decisió, tot sabent dir que no sense ferir a ningú. La cooperació internacional que ell va poder portar a terme per mèrits propis (no tenia amics importants ni a Madrid ni menys encara a la Generalitat) es va fer via concursos públics i gràcies a l'eficiència en les despeses i a l'impacte internacional de les accions dutes a terme.

Per a mi, en Pep ha estat una de les poques persones que, des de la meva experiència, puc considerar com a un home bo (que no pas un bon home). Poques vegades el vaig veure empipat amb algú i sempre sabia trobar-hi disculpes. L'únic defecte, potser, és que de vegades era massa tendre (i, avui dia, això ja no és cap defecte com jo pensava llavors) i consentia certes situacions per tal de no enfrontar-se massa directament amb algú que apreciava. Deia gairebé sempre la veritat, encara que moltes vegades no deia tot el que pensava per prudència, i sabia calcular els riscos. Tant de bo que, a la nostra vida pública, hi haguessin molts Peps Ribera en aquests moments difícils, però també en tots els moments. Ell es va crear una il·lusió que va poder dur a terme.

Retem-li, doncs, un sentit homenatge.

Josep Ribera i Joan Rigol

Centre de documentació del carrer Roger de Llúria

«Tribunes Internacionals»: Josep Ribera, Francesca Munt, Conxa de Semir, Jordi Maragall i Agusti de Semir.